

gujského básnika Ernesta Cardenala. Zaujímavým pohľadom na biblické ohlasy v modernej literatúre boli aj príspevky S. Paštékovej *Moderné interpretácie biblických textov v ruskej literatúre 20. storočia* (L. Andrejev) a českého literárneho vedca J. Vorela *Petrohrad A. Belého jako fenomén agnosticizmu*.

Spomienkový charakter mali príspevky M. Rúfusa a V. Turčányho venované prekladateľským problémom spojeným s prebásnením *Knihy žalmov* (Rúfus) a *Piesne piesní* (Turčány). V tomto kontexte bolo zaujímavé vystúpenie poprednej prekladateľky R. Žiaranovej-Dvořákovéj, ktorá hovorila o spôsobe, akým prekladala novozmluvné texty, ktoré vyšli pod názvom *Nádej pre každého* a sú prvým moderným slovenským literárnym prekladom *Nového zákona*. Skúsenosti z vlastného prekladania *Proglasu* do angličtiny predniesla M. Chorváthová.

Posledná časť konferencie sa zamerala na preklady biblických textov do mimoeurópskych jazykov: M. Gálik – *Preklad žalmov v čínštine*, V. Vilhanová-Pawliková – *Preklady biblických textov do afrických jazykov a zrod afrických literatúr*.

Referát P. Herca *Speculative fiction ako vznikajúce náboženstvo* poukázal na znaky modernej fantastickej literatúry, ktoré dokazujú vedomú snahu po vytvorení novodobého náboženského kultu. Sinologička M. Čarnogurská načrtla prekladateľské problémy, ktoré súvisia s kultúrnymi rozdielmi európskeho a čínskeho myslenia (*Taoistické a čchan-budhistické texty a tragédie ich prekladov do európskych jazykov*).

Konferencia jednoznačne poukázala na to, akou živou je problematika vplyvu *Bible* na kultúrne dejiny. Veľkým prínosom tohto podujatia bolo, že sa organizátorom podarilo prizvať bádateľov reprezentujúcich široké spektrum kultúrneho výskumu a rozšíriť tak obzor o iné pohľady a vedecké prístupy.

Timotea Vráblová

K životu a dielu Albína Bagina

Pri príležitosti nedožitých šesťdesiatin literárneho vedca, pedagóga prešovskej i bratislavskej filozofickej fakulty a predovšetkým vzácneho človeka PhDr. Albína Bagina, CSc., uskutočnil sa dňa 1. marca 2000 na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove seminár pod názvom *Albín Bagin. Medzi literárnou históriou a „kritikou sympatie“*. Zámerom podujatia bolo pripomenúť si túto osobnosť slovenskej literárnej vedy ako bádateľa, ale i ako človeka, ktorého život a odvedená profesionálna práca zostávajú dodnes nevyčerpatelnou inšpiráciou nielen pre tých, ktorí ho osobne poznali.

Stretnutie otvoril Vladimír Petrík z Ústavu slovenskej literatúry SAV Bratislava, ktorý vo svojom úvodnom slove situoval osobnosť i dielo Albína Bagina do kontextu slovenskej literárnej vedy a predstavil jeho vzácny osobnostný rozmer. Charakterizoval najzávažnejšie etapy Baginovho odborného pôsobenia a osobitne sa pristavil pri jeho azda najdiskutovanejšom a zároveň najsymbolickejšom texte z posledného obdobia – knihe troch esejí o svetovej literatúre *Traja majstri*, z ktorej možno najzreteľnejšie vyčítať aj intímny Baginov vzťah k fenoménu literatúry. Stanislav Rakús nadviazal na osobnostnú charakteristiku Albína Bagina a predstavil ho ako človeka, ktorý osobitým spôsobom pretavil svoje ľudské kvality do literárnovednej a pedagogickej práce, čím vytvoril jedinečnú a veľmi charakterovú stopu v priestore slovenskej literárnej vedy.

V tejto prvej časti seminára odznali i ďalšie exaktnejšie zamerané príspevky, ktoré reflektovali rozličné stránky Baginovej bádateľskej práce. Prešovskí kolegovia sa v nich postupne venovali jeho komparatistickej, literárnokritickej a interpretačnej metóde. Anna Valcerová v príspevku *Svetová literatúra v interpretácii A. Bagina* sa vrátila k už spomínanej knihe esejí *Traja majstri*, aby oboznámila

účastníkov seminára s Baginovou podobou reflexie významných artefaktov svetovej spisby. Upozornila tiež na fakt, že v Baginovom vedomí čitateľa inonárodných literatúr sa silne ustálilo presvedčenie o význame cudzích literatúr pre vývin a fungovanie literatúry slovenskej. Baginovu prácu so svetovou literatúrou pritom Valcerová charakterizovala ako prácu perfekcionista a zároveň ako „kritika sympatie“.

Pre Bagina takú príznačnú syntetickú podobu jeho literárnohistorickej, teoretickej i kritickej práce prezentovala Marta Součková v príspevku *Kritickovedné aspekty textov A. Bagina*. Okrem iného tu podčiarkla skutočnosť, že Baginov bádateľský prístup školeného čitateľa sa vyznačoval presvedčením, že diela si nesú kritériá hodnotenia samé v sebe. Součková tak v kocke načrtla predovšetkým spôsob Baginovej literárnokritickej práce.

Spoločný príspevok Oľgy Sabolovej a Jána Sabola *Poznámky o interpretačnej metóde A. Bagina* upozornil na fakt, že v rámci svojej interpretačnej metódy uplatňoval Bagin i bádateľský a vyjadrovací aparát iných spoločenskovedných disciplín či bádateľských stratégií: filozofie, semiotiky, estetiky či štrukturalizmu, pričom často pracoval so základnými ontologickými kategóriami priestoru a času. Práve tento príspevok v mnohom definuje zákonitosti Baginovej interpretačnej práce, ktoré sa vyznačujú binárnou a štruktúrnou podobou: binárnymi opozíciami (priestor – čas, prítomné – minulé, objektívne – subjektívne) i štruktúrnymi postupnosťami (I. jednotlivé – II. všeobecné – III. univerzálne). Zároveň sa tak stáva vhodnou inštrukciou pre čitateľa Baginových odborných textov.

Felicitas Mauková pridala vo svojom príspevku *Literárnoteoretický poznatok a recepcia* i odkazy na Baginovu dlhoročnú pedagogickú a školskú prax, ktorá v mnohom inšpirovala jeho spolupracovníkov.

Druhá časť stretnutia sa niesla viac v duchu spomienok a reflexie osobnosti Albína Bagina ako priateľa a kolegu. Treba zdôrazniť, že najmä pre tých, ktorí Bagina nepoznali, zaznieval z pribúdajúcich príspevkov spomienkového charakteru výrazný etický rozmer jeho osobnosti, ktorý sa tak intenzívne odrazil i v jeho práci.

Ján Zambor z Filozofickej fakulty UK Bratislava si pripomenul Albína Bagina ako významnú postavu literárneho a kultúrneho života Slovenska šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov. Zvlášť vyzdvihol jeho angažovanosť na tomto poli v čase jeho pedagogického pôsobenia na východnom Slovensku. Aj Ladislav Šimon zdôraznil práve Baginove aktivity ako jedného z iniciátorov práce skupiny východoslovenských intelektuálov, ktorá sa usilovala pevnejšie etablovať literárnu kultúru v tomto regióne. Priblížená minulosť spoločenského pôsobenia skupiny pritom dýcha atmosférou, ktorá je už dnes medzi verejne aktívnymi ľuďmi asi omnoho vzácnejšia.

V osobnejšom tóne vystúpili i ďalší rečníci: Edmund Hleba, Imrich Vaško a Ján Pata-rák z Prešova a napokon Milan Resutík z Literárneho informačného centra Bratislava. Vo všetkých ich spomienkach azda najfrekvencovanejšia Baginova ľudská kvalita – jeho humanizmus – bola i leitmotívom záverečných (už diskusných) vystúpení, ktoré uzatvorila svojím pokračovaním pani Oľga Baginová.

V ľudskom, ale i vo vedeckom živote prichádzajú chvíle, ktoré prerušia i to najúprimnejšie úsilie napredovať. Za tými, čo nemohli dovŕšiť svoju ľudskú a profesionálnu cestu, zostáva vo vedomí ich blízkych a kolegov prázdne miesto, ktoré už nie je možné plnohodnotne vyplniť. Tak je to i v prípade Albína Bagina.

Martin Michálek